

Yhdenvertaisuus ja tasa- arvosuunnitelma 2021–2023

SUOMEN URHEILULIITTO

Sisältö

Johdanto.....	2
1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivittämisprosessi	2
2. Nykytilan arviointi.....	3
2.1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely	3
2.2. Huomioita kyselyn tuloksista	4
3. Yhdenvertaisuuden ja Tasa-arvon edistäminen	4
3.1. Yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon edistäminen työyhteisössä.....	5
3.2. Yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon edistäminen toiminnassa	6
3.3. Seuranta ja päivittäminen	7
LIITE 1 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely	7
LIITE 2 yhteenvedo tuloksista 2021	11

JOHDANTO

Urheiluliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tavoite on yhdenvertaisuuslain § 1. mukaisesti edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjimistä ja parantaa syrjityn oikeusturvaa yleisurheilua harrastavien keskuudessa. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä, sekä Urheiluliiton työyhteisönä, että Urheiluliiton toteuttamassa toiminnassa.

Tässä Urheiluliiton yhdenvertaisuussuunnitelmassa arvioidaan yhdenvertaisuuden nykytilaa toiminnassamme sekä kuvataan vuosille 2021-2023 valitut yhdenvertaisuuden kehittämistoimenpiteet.

Urheiluliitolla on nollatoleranssi häirintään ja syrjintään, mikä tarkoittaa sitä, että minkäänlaista häirintää tai syrjintää ei suvaita ja kaikki mahdolliset tapaukset otetaan aina vakavasti. Urheiluliitto on rakentanut ohjeistuksen seuroja varten tukemaan häirinnän ja syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi, sekä selkeät toimintaohjeet henkilöstölle kuinka toimitaan häirintä ja syrjintätilanteissa. Nämä ohjeistukset ja toimintaohjeet ovat olleet tukena Urheiluliiton yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman rakentamisessa.

1. YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMAN PÄIVITTÄMISPROSESSI

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma on laadittu ensimmäisen kerran Urheiluliitossa vuonna 2016. Suunnitelman rakennettiin henkilöstön ja luottamusjohdon yhdenvertaisuuskartoituksen pohjalta. Keskeisimpinä asioita vuonna 2016 nousi esille:

I *tähänastisen keskustelun vähäisyys*

II *syrjivään kielenkäyttöön puuttumattomuus*

III *vähävaraisten asema*

IV *syrjintätapauksiin puuttumisen mallit*

Uuden suunnitelman päivittämistyössä otettiin keskeiseksi tavoitteeksi edellisen suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden tarkastelu, toteutettujen toimenpiteiden arviointi sekä tavoitteiden uudelleenmäärittely.

Päivittämisprosessi käynnistyi lokakuussa 2020, jolloin Eettinen valiokunta sai vastuulleen päivittää Urheiluliiton rakenteilla olevaan vastuullisuusohjelmaan Urheiluliiton yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma. Tämän jälkeen alkoi selvitys sopivasta kyselypohjasta ja kenelle kysely tultaisiin toteuttamaan. Valiokunta oli yksimielisesti sitä mieltä, että tällä kertaa olisi tärkeää kuulla myös urheilijoiden, valmentajien ja seuratoimijoiden ääni sekä päivittää Urheiluliiton henkilöstön että luottamusjohdon tilanne.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely toteutettiin tammikuussa 2021, jonka tulokset käytiin läpi Eettisen valiokunnan kokouksessa helmikuussa 2021. Tältä pohjalta lähdettiin rakentamaan uutta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa osana Urheiluliiton vastuullisuusohjelmaa.

2. NYKYTILAN ARVIOINTI

2.1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon nykytilaa Urheiluliitossa selvitettiin tehdyllä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyllä tammikuussa 2021. Vastaajina toimivat kaikki yli 16-vuotiaat lisenssiurheilijat, valmentajat, seurojen ja liiton luottamushenkilöt sekä päätoimiset työntekijät. Vastaajia oli yli 1200 jolloin vastausprosentti nousi 19%.

Kyselyllä pyrittiin löytämään vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Arkiset toimintatavat
- Ilmapiiirin avoimuus ja moniarvoisuus
- Tasavertaisuus
- Harrastamisen mahdollisuudet
  - oVammaisurheilu
  - oVarallisuus
  - oSukupuolet
- Syrjivä kielenkäyttö
- Syrjintä ja siihen altistavat tekijät
- Syrjintään puuttuminen

2.2. Huomioita kyselyn tuloksista

Kyselyn tulokset osoittavat, että Suomen Urheiluliiton alainen toiminta on lähtökohtaisesti moniarvoista, avointa ja tasavertaista. Parhaiten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuivat tyttöjen ja poikien yhtäläisissä mahdollisuuksissa harrastaa ja kilpailla sekä asiallisessa kielenkäytössä. Syrjintää, epätasa-arvoista kohtelua ja syrjivää kielenkäyttöä esiintyi vähemmistöksi jääneissä tapauksissa. Suomen Urheiluliiton alaisessa toiminnassa syrjintää esiintyi vastausten mukaan suhteellisen vähän, mutta liiton arvojen mukaisesti yksikin syrjintään liittyvä tapaus on liikaa.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta oli vastaajien mukaan vaikeinta toteuttaa vammaisurheilun tai soveltavan liikunnan toiminnan saralla. Syrjinnän, epätasa-arvoisen kohtelun tai syrjivän kielenkäytön esiintyessä puutteita löytyi määriteltujen toimintatapojen puuttumisena syrjintään puuttumiseksi tai sen ennaltaehkäisemiseksi. Niin ikään syrjinnästä ei oltu johdonmukaisesti keskusteltu Suomen Urheiluliiton alaisen toiminnan muodoissa (esimerkiksi seuratoiminta), vaan merkittävä osa vastanneista ei joko ollut keskustellut syrjinnästä laisinkaan tai oli epätietoinen siitä, onko keskustelua syrjinnästä käyty.

Tulevaisuudessa Suomen Urheiluliiton tavoitteena on toteuttaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely tasaisin väliajoin sekä vakiinnuttaa kyselypohja niin, että eri ajankohtina kerätty informaatio on toisiinsa nähden vertailukelpoista. Tämän ja tulevien raporttien pohjalta Suomen Urheiluliitto pystyy edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toiminnassaan vielä määrätietoisemmin ja tavoitteellisemmin niin, että yleisurheilu tarjoaa kaikille avointa, moniarvoista ja tasavertaista toimintaa harrastuksena ja kilpaurheiluna kaikkien lajin parissa toimivien näkökulmasta.

3. YHDENVERTAISUUDEN JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokyselyn perusteella määriteltiin yhdenvertaisuuden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet, aikataulu, vastuuhenkilöt ja seuranta sekä työyhteisötasolla että organisaation toteuttamassa toiminnassa.

3.1. Yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon edistäminen työyhteisössä

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Seuranta
Säännöllinen kysely ja kyselypohjan vakiinnuttaminen	Toteutetaan kysely seuraavan kerran tammikuussa 2023	tammikuu 2023	Eettinen valiokunta, toiminto ja erikseen valittu ulkopuolinen tutkija	Kerran vuodessa, kysely kahden vuoden välein. Seurannasta vastaa eettinen valiokunta yhdessä toiminnan sekä tutkijan kanssa.
Koulutusta henkilökunnalle	1.Syrjintään puuttuminen ja toimintamallien määrittäminen 2.Huumori ja vitsailu syrjivän kielenkäytön muotona 3.Urheilijan tukeminen haastavina hetkinä	2021-2023	SUL johtoryhmä	Eettinen valiokunta tarkastelee, että henkilökuntaa on koulutettu säännöllisesti. Asiasta viestitään valiokunnalle toimihenkilön toimesta.
Avoin yhteydenottokanava	Mahdollistetaan työntekijöille anonyymi kanava jossa on mahdollista ilmoittaa työpaikan sisällä ilmenevistä epäkohdista.	2021	Toimihenkilöt	Toimihenkilöt

3.2. Yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon edistäminen toiminnassa

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Seuranta
Säännöllinen kysely ja kyselypohjan vakiinnuttaminen	Toteutetaan kysely seuraavan kerran tammikuussa 2023	2023	Eettinen valiokunta	Kerran vuodessa, kysely kahden vuoden välein
Viestinnän kehittäminen aiheen tiimoilta	1.SULarvot ja rooli tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäjänä 2.Informaatio toiminnan saavutettavuudesta 3.Seuroissa tehty työ tasa-arvon eteen		SUL henkilöstö, joka toteuttaa viestintää	Eettinen valiokunta
Yhteydenottokanava syrjintätapausten ilmiäntämiseksi	Yhteydenottolinkki yleisurheilu.fi sivuille, josta kuka vain voi ottaa yhteyttä jos on kokenut lajin sisällä syrjintää, epäoikeudenmukaista kohtelua jne.	2021	SUL henkilöstö	Eettinen valiokunta
Lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden- ja tasa-arvon kehittämishanke	OKM hankerahoituksella jalkautetaan tämän suunnitelman tavoitteita yhdessä huippu-urheilijoiden kanssa seurakentälle lasten ja nuorten harjoituksiin. Lisätään tietoisuutta ja määritellään tavoitteita urheilijoiden kanssa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvotyön edistämiseksi.	2021-2022	SUL seurapalvelut	Eettinen valiokunta

3.3. Seuranta ja päivittäminen

Tässä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa määriteltyjen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävien tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden edistymisen tarkistaminen tehdään kerran vuodessa. Seurannasta vastaa Urheiluliiton Eettinen valiokunta ja teknisestä päivittämisestä eri alustoille Urheiluliitto. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma päivitetään tarvittaessa seuraavan kyselyn tulosten pohjalta, joka on tarkoitus toteuttaa kahden vuoden välein.

LIITE 1 yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu / en halua kertoa

2. Ikä

- Alle 20 v
- 20 -39 v
- 40 - 60 v
- Yli 60 v

3. Oletko (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.)

- Harrastaja / kilpaurheilija
- Valmentaja / ohjaaja
- Seuran johtohenkilö (hallituksen jäsen tai toimihenkilö)

Ilmapiiri seurassa

4. Kuuluuko seuranne tapoihin tervehtiä kaikkia harjoituksiin tulevia riippumatta siitä, tunnetaanko harjoittelijaa entuudestaan?

- Emme tervehdi toisiamme
- Tervehdimme niitä, kenet jo entuudestaan tunnemme
- Toiset tervehtivät ja toiset eivät, osa ei tervehdi ketään
- Tervehdimme kaikkia riippumatta siitä, tunnemmeko vaiko emme, muiden huomioiminen kuuluu seuramme etikettiin, ja se tapahtuu luonnollisesti

5. Jakaako harjoitusten valmentaja/ohjaaja aikaa ja huomiotaan tasapuolisesti kaikille?

- Valmentaja/ohjaaja ottaa kaikki huomioon ja antaa aikaansa tasapuolisesti, kaikki ovat samalla viivalla
- Valmentaja/ohjaaja suosii tiettyjä henkilöitä tai keskittyy enemmän niihin, jotka ovat lahjakkaita
- Valmentaja/ohjaaja käyttäytyy välinpitämättömästi niitä henkilöitä kohtaan, joista ei pidä

6. Huomioidaanko uudet harrastajat seurassanne hyvin? Onko ryhmään helppo tulla mukaan?

- Kokeneemmat harrastajat kannustavat ja neuvovat uusia tulokkaita ja pyrkivät tekemään heidän olonsa osallisiksi
- Ryhmään pääsee hyvin mukaan, jos ottaa itse kontaktia ja tekee töitä ryhmäytymisen eteen
- Uudet harrastajat eivät saa mitään erityishuomiota, jokainen oppii pikkuhiljaa käytännön kautta

7. Koetko seuranne ilmapiirin moniarvoiseksi ja avoimeksi?

- Kyllä
- En

8. Koetko olevasi seurassasi tasavertaisessa asemassa muihin harrastajiin nähden?

- Kyllä
- En

MAHDOLLISET SYRJINTÄTILANTEET

Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti kaikki ihmiset ovat tasavertaisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

9. Luuletko, että jotkut ryhmät eivät voi osallistua seuranne toimintaan tai osallistuminen olisi hankalaa?

- Kyllä
- En

10. Onko tytöillä ja pojilla samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla seurassanne?

- Kyllä
- Ei

11. Onko seuranne valmentajina/ohjaajina/johtotehtävissä sekä miehiä että naisia?

- Kyllä
- Ei

12. Luuletko, että seuranne jäsen voisi tuoda esim. järjestämääne tilaisuuteen samaa sukupuolta olevan puolisonsa?

- Kyllä
- En

13. Onko seurassanne vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa (kuten yksittäisiä vammaisurheilijoita tai vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille kohdennettuja ryhmiä)?

- Kyllä
- Ei

14. Onko seurassanne maahanmuuttajataustaisia henkilöitä? Voit valita useamman vaihtoehdon (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.)

- Kyllä, harrastajia
- Kyllä, valmentajia/ohjaajia
- Kyllä, johtohenkilöitä
- Ei

15. Onko seurassanne mahdollista harrastaa edullisesti?

- Kyllä
- Ei

Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilöä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden takia. Syrjintä on myös häirintää, jolla loukataan tarkoituksellisesti henkilön ihmisarvoa siten, että luodaan kiellettyyn syrjintäperusteeseen liittyvä halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

16. Oletko havainnut seuranne harrastajien, ohjaajien tai johtohenkilöiden kielenkäytön syrjivän joitakin ihmisryhmiä (esim. vammais- ja homovitsit, rasistiset kommentit)?

- Kyllä
- En

17. Jos vastasit edelliseen kyllä, puututaanko syrjivään kielenkäyttöön seurassanne ja millä tavoin?

18. Oletko kohdannut tai ollut todistamassa syrjintää seuranne toiminnassa?

- En koskaan
- Kerran
- Joskus
- Useasti
- Jatkuvasti

19. Jos olet havainnut syrjintää, mihin oletat sen kohdistuvan? Voit valita useamman vaihtoehdon. (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.)

- Ikä
- Sukupuoli
- Seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti
- Etninen tausta
- Ulkonäkö
- Kieli
- Henkilökohtainen elämäkatsomus
- Taloudellinen asema
- Toimintakyky
- Muu, mikä?

Jos vastasit "Muu, mikä", kerro mihin syrjintä on kohdistunut

20. Onko seurassanne keskusteltu syrjinnästä?

- Keskustelemme syrjinnästä ja pyrimme ennaltaehkäisemään sitä puhumalla asiasta yleisesti harrastajien kesken sekä seuran johdon kanssa
- Keskustelua on ollut jonkin verran, mutta asiaan ei varsinaisesti ole paneuduttu kunnolla
- Emme ole keskustelleet syrjinnästä
- En tiedä

21. Harrastaja/urheilija kokee tulleen syrjityksi seuran toiminnassa. Onko seurassanne määritelty toimintatapa, miten tilanteessa edetään?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

22. Vapaa sana liittyen seuranne yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioihin.

LIITE 2 yhteenveto tuloksista 2021

Erillinen liite (SUL raportti kyselystä) lähetettiin 6315 henkilölle (vastaajia 1206, vastausprosentti 19 %).